

den linkerkant breeder, buigt om de hoekzuil van den booghal van 't Nieuwe Werk en dan stroomt het teere zonlicht van Vlaanderen, door een sluier van nevel lieflijk getemperd, in een wijde bedding. Bijna nooit hebben we binnen den kring van een oude stad een plein van zulk een macht gevonden. En 't is alsof de zon zelf, de zon die door de nevels breekt, ons dezen weg heeft gewezen.

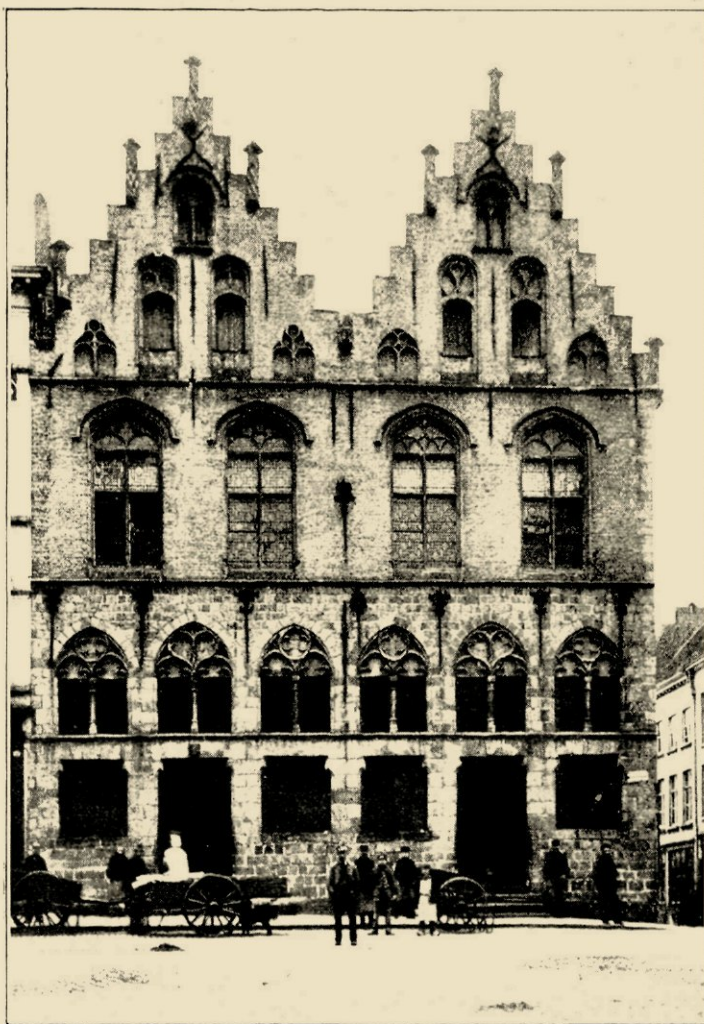
Maar als we ons omkeeren, weten we beter.

Want nu eerst hebben we den onvergetelijken blik over het geheel; vóór ons helder verlicht de groote open ruimte, 't geweldige piedestal vanal die prachtgebouwen, die elkaar ginds schier verdringeneneerst op dezen afstand in hun betooverende rhytmiek vol tot hun recht komen. In den rechterhoek van het plein, die wat achteruit wijkt, zien we nu ook tusschen de breede gevels der burgerhuizen ingedrukt de veelbelovende smalle zijkant van een oud huis, waar-

van het front tot een ander plein of straat moet behooren, de gevel van de conciërgerie. Rechthoekig daarop staat het vroolijke Nieuwe Werk, waarvan de voorgevel nu geheel voor ons open ligt. Waar deze twee gebouwen aan elkaar grenzen steekt het geweldig schip van een kerk er boven uit met een spits siertorentje en daarachter weer een massale torenstomp. Het is Sint Martinus, de kathedraal van IJperen.

Een slank kerktorentje, als 't ware geperst tusschen het Nieuwe Werk en de Lakenhal wedijvert splenderwijs met de buurttorens, een ernstiger concurrent is de massieve kubus van de Lakenhal en dan overwint met koele, eigengerechte hooghartigheid ginds het belfort, het fiere symbool der oude burgermacht, IJperens onvergetelijke campanile. Nu eerst overzien we de schoonheid van het geheel. Wij begrijpen van welke middelen de

kunst zich hier bedient, om den harmonischen bouw van deze markt tot stand te brengen, hoe eeuwenlang afmetingen en verhoudingen hier bewust met elkaar in harmonie zijn gebracht, om het massale te ontlasten, de rust te temperen, naast het groot-sche het vriendelijke te brengen. En nu zien we ook hier, dat deze scheppingen der burgerij één zijn met het geheele burgerlijke leven van IJperen. De orde, wier wel-doende rhytmen ons oog boeien en

DE VLEESCHHAL.

verrukken, is de orde van het leven zelf in deze stad. En daarom is hier kunst en cultuur een geheel. De wevers, de leidende kern van de gilden in den bloeitijd van IJperen, bewijzen dat zij aanspraak maken op een eerste rol, ook in het beeld van de stad: op de groote markt zetten zij hun huis dat uitsteekt boven al de anderen in grootte en beteekenis. Zelfs het raadhuis en de groote kerk komen door dit huis op den achtergrond. En zij n